

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.: 14/3274 1

Vår ref.: 2014/3340 EGI000/300

Dato: 20.10.2014

NOU 2014:5 "MOOC til Norge - Nye digitale læringsformer i høyere utdanning. Høringsuttalelse fra Norgesuniversitetet.

NOU 2014:5 MOOC til Norge, har vakt oppmerksomhet langt utover Norges grenser. Et slikt nasjonalt arbeid er unikt i verdenssammenheng. Det at det fra sentrale myndigheter ble tatt initiativ til utarbeidelsen av en slik nasjonal utredning, er svært positivt for et felt som har hatt liten oppmerksomhet tidligere i nasjonale utredninger og handlingsplaner. Norgesuniversitetet (NUV) er svært fornøyd med dette.

“Norgesuniversitetet skal stimulere til utvikling og bruk av teknologi for læring og fleksible studietilbud i høyere utdanning, og fremme utdanningssamarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv gjennom bruk av læringsteknologi.” Statsbudsjettet Prop. 1S (2014-2015)

NUV (tidligere SOFF) har arbeidet for en utvikling og utbredelse av fleksibel og nettbasert læring i høyere utdanning i over 20 år. NUV har i dag en bred forankring i sektoren gjennom styret og sekretariatets arbeid, og har som hovedarbeidsoppgaver å utvikle, samle og spre kunnskap om bruk av teknologi i utdanningene. NUV ser på MOOC som et viktig steg i utviklingen av bruk av teknologi i utdanningene, og formidling av utdanninger over nett.

Utredningen “MOOC til Norge” foreslår tiltak på områder der NUV har sine kjerneaktiviteter. Høringsuttalelsen er derfor vinklet med utgangspunkt i NUV som en naturlig aktør i arbeidet med å realisere flere av forslagene til tiltak i utredningen. Høringsuttalelsen omtaler og kommenterer derfor først og fremst de for NUV viktigste kapitlene og de anbefalingene som presenteres her.

Kap 10 – Kvalitet og læringsutbytte

NUV har lang erfaring med vurdering av kvalitet i fleksibel utdanning og i utviklingsprosjekter med dette som formål. NUVs ekspertgruppe for kvalitet i teknologistøttet utdanning har de siste tre årene arbeidet spesielt med utvikling av kunnskap om kvalitet og kvalitetskriterier for vurdering av nettbasert/teknologistøttet utdanning. Ekspertgruppen har bestått av medlemmer fra UH sektoren, vitenskapelig og administrativt ansatte samt NOKUT. NUV har også bidratt til å utvikle NOKUT sitt arbeid med kvalitetsvurdering av nettbaserte studier med utgangspunkt i utdannings

læringsutbyttebeskrivelser. Denne erfaringen og kunnskapen bør anvendes også i utviklingen av MOOC (*Utvalgets anbefalinger pkt.1*). NUV har som oppfølging av satsingene fra ekspertgruppen satt i gang arbeidet med utviklingen av en nasjonal nettbasert kunnskapsbank/veiledningstjeneste /støttetjeneste for utvikling og vurdering av kvalitet i teknologistøttet og nettbasert utdanning

Utvalget anbefaler at institusjonene prøver ut nye pedagogiske vurderings- og eksamensformer (*pkt. 3*). NUVs ekspertgruppe for digital eksamen har de siste årene arbeidet med juridiske, pedagogiske og organisatoriske spørsmål knyttet til digital vurdering og eksamen. Gruppen har samarbeidet nært med eCampus sin teknologirettede innsats for digital eksamen, den har samlet sammen erfaringer fra igangsatt arbeid ved institusjonene, drevet utredningsarbeid og formidlet kunnskapen via nett og i seminarer. Denne kunnskapen bør det kunne bygges videre på og NUV planlegger i samarbeid med eCampus, videre arbeid for utvikling og gjennomføring av digital vurdering og eksamen ved institusjonene, og evaluering og samling av kunnskap og erfaringer for videreformidling.

Norgesuniversitetets monitor - Digital tilstand 2011¹, slo fast behovet for digital kompetanseutvikling for ansatte i UH-sektoren. NUV har ved tildeling av prosjektmidler til institusjonene fokus på betydningen av å støtte prosjekt og aktiviteter som bidrar til digital kompetanseutvikling for de ansatte. NUV er beredt til å øke og styrke denne delen av sin aktivitet, gjennom å bidra med økte insentiver til institusjonene ved for eksempel formidling av økte prosjektmidler til formålet eller ved annen målrettet innsats (*pkt. 5 og 6*).

NUV vurderer det som svært viktig at det utvikles mer kunnskap om MOOC og bruk av nye digitale læringsformer i høyere utdanning. Kunnskapsutvikling er sentralt i Norgesuniversitetets arbeid, både i egne prosjekter og i sektoren generelt, f.eks. gjennom undersøkelsen Digital tilstand, kunnskapsutvikling og formidling fra prosjektene våre og arbeid i ulike ekspertgrupper. NUV ser at det er et stort behov for forskningsbasert kunnskap om bruk av nye digitale læringsformer i høyere utdanning. Funn fra Digital tilstand 2011 underbygger dette, fagansatte ønsker kunnskap om og dokumentasjon på god praksis i bruk av digitale verktøy i undervisningen. Mangel på slik forskning kan i en del tilfeller hemme utviklingen og bruken. NUV ser at det er behov for en satsing der man sørger for forskningsprogram som bidrar til systematisk utvikling av kunnskap på området. NUV ser også at det er et stort behov for utvikling og formidling av den erfaringsbaserte kunnskapen, og at erfaring og forskning ofte kan og bør gå hånd i hånd. Sentre for fremragende utdanning burde kunne ha en rolle i å utvikle satsinger på forskning, samtidig som NUV allerede har og i framtiden også bør ha et betydelig ansvar for å samle, evaluere og formidle erfarings basert kunnskap om bruk av teknologi i høyere utdanning. NUV ønsker å utvikle dette arbeidet videre ved å få muligheten til å administrere nye midler som settes av til kunnskapsutvikling (*pkt. 9 og 10*).

Kap 11 – Hvordan tilby MOOC?

Utvalget anbefaler at norske MOOC-tilbud samles og profileres gjennom en egen nasjonal portal og NUV støtter en slik satsing. Behovet for en samlet presentasjon av denne type tilbud er stort, for studenter og for interessenter og aktører i arbeidslivet. Etableringen av en slik portal kan sees i sammenheng med behovet for felles nasjonal tilgjengeliggjøring av åpne digitale læringsressurser. Her bør det utredes nærmere organisering og tilrettelegging av en slik portal, hvem og hvordan dette skal gjøres (*Utvalgets anbefaling pkt. 1*). En bør ikke undervurdere det arbeidet som skal til for å få etablert en god portal. Det er derfor viktig å bygge på de erfaringene som er gjort ved lignende arbeid ved

¹ Ørnes, Wilhelmsen, Breivik og Solstad: "Digital tilstand 2011 – Norgesuniversitetets monitor". Norgesuniversitetets skriftserie 1/2011

Senter for IKT i utdanningen/Utdanning.no og ved Bibsys. Som en del av etableringen av en nasjonal portal blir det viktig å ta initiativet til et nordisk samarbeid for profilering av nordiske MOOC-tilbud internasjonalt (Pkt. 2). Det blir videre viktig å utvikle løsninger som gjør at Norge kan operere internasjonalt i utvikling og tilbud knyttet til MOOC. Det er derfor viktig å tydeliggjøre og jobbe videre med de ulike behovene i oversikt og spredning av MOOC:

- Norske utviklede MOOC for norsk arbeidsliv og utdanning
- Norske utviklede MOOC med globalt nedslagsfelt – engelskspråklige sådanne
- MOOC utviklet i andre land, som er relevante for læresteder, arbeidsliv og studenter i Norge

NUV vurderer forslaget om tilrettelegging for tilgang til en eller flere MOOC-plattformer som positivt, fordi det er viktig at det ikke blir for mange ulike plattformer. Samtidig er det bra med valgfrihet. UH-institusjonene bør i så fall gis tilbud om flere typer plattform. For å nå globalt ut kreves bruk av global plattform, slik vi ser det. Det vil derfor være viktig at plattformene som tilbys har et globalt marked/brukes globalt (Pkt.2).

NUV ser positivt på anbefalingen om etableringen av en nasjonal støttefunksjon som hjelper aktører i UH-institusjoner og arbeidsliv til å finne frem til den kunnskapen de trenger, og som bidrar med hjelp til selvhjelp. Vi har allerede organer som arbeider nasjonalt med utvikling og formidling av kunnskap som skal bidra til økt bruk av ny teknologi og nye digitale læringsformer, så erkjennelsen av at det er behov for et samlet nasjonalt arbeid er tilstede. NUV og eCampus er sentrale i dette arbeidet i Norge. FuN² arbeider også med dette. NUVs arbeid kan i sin helhet inngå i en slik nasjonal støttetjeneste (Pkt. 4). Sentralt for støttetjenesten er særlig følgende av NUVs allerede utviklede eller planlagte utviklede tjenester være:

- Veiledningstjenesten DelRett
- Arbeid med kvalitet og utviklingen av en veiledningstjeneste på nett
- Formidling av erfaringer og kunnskap om god praksis fra NUVs finansierte prosjekter
- Formidling av erfaringer og kunnskap om god praksis fra aktivitet på lærestedene generelt, og fra implementering og bruk av eCampus teknologier
- Utviklingen av fakta ark og brukeroppskrifter tilpasset ulike teknologier og målgrupper

Videre bør støttetjenesten formidle kunnskap om og råd i utvikling av nettbaserte utdanninger og MOOC utviklet internasjonalt. Det er utviklet en mengde «veiledninger» internasjonalt om MOOC, som finnes på nettet. Det som trenges er kanskje hjelp til å finne frem i jungelen av informasjon og hjelp til hvordan lærestedene kan bygge opp en støttefunksjon lokalt. NUV ser ikke for seg en «helpdesk» som skal kunne svare på alt om hvordan man utvikler MOOC, men en tjeneste som henviser videre til rett kunnskap, har oversikt og kunnskap om hvor man finner ting. Det bør utredes nærmere hvordan en slik støttetjeneste bør organiseres. NUV er klar til å videreutvikle sin rolle som en nasjonal rådgiver i lys av utvalgets anbefalinger, og ser det som naturlig å ta en rolle som nasjonalt “nav” eller koordinator i dette arbeidet. Sentralt for utviklingen av en slik nasjonal støttetjeneste vil være erfaringene og kunnskapen NUV får gjennom deltakelsen i ovenfor nevnte EU-prosjekt. Gjennom dette prosjektet vil Norge få en mulighet til å etablere en støttetjeneste i et europeisk nettverk av liknende tjenester. Naturlige og sentrale samarbeidspartnere vil være eCampus og FuN.

² Fleksibel utdanning Norge

Kap 12 – Opphavsrett og åpen tilgang

NUV vil understreke betydningen av å utvikle kunnskap om lisensiering og opphavsrett, åpenhet, deling og bruk av digitale læringsressurser og MOOC. NUV har i samarbeid med senter for IKT i læring utviklet veiledningstjenesten for opphavsrett, DelRett³. Tjenesten ble utviklet fordi det etter hvert ble klart at mangel på kunnskap om rettigheter til bruk og deling av digitale ressurser hemmet utvikling og bruk av nye digitale læringsformer i høyere utdanning. DelRett bør videreutvikles og være en naturlig del av et støttemiljø for utvikling og formidling av MOOC (*Utvalgets anbefalinger pkt.1*).

NUV oppfordrer ved tildeling av sine prosjektmidler institusjonene til å dele åpent de digitale læringsressursene som utvikles, og også oppgi hvordan man ønsker å lisensiere og lagre ressursene (*pkt. 3*). NUV vil med det stimulere til produksjon av åpne digitale læringsressurser og at ressursene merkes med bruksvilkår og deles/gjenfinnes. Det er imidlertid en utfordring å sørge for en lagring som også sikrer gjenfinning og ny bruk av ressursene. Derfor støtter NUV etableringen av en nasjonal oversikt over åpne digitale læringsressurser i høyere utdanning (*pkt. 5*). NUV støtter selvsagt også gjennom dette anbefalingene til norske myndigheter om å arbeide aktivt, også internasjonalt, for å fremme prinsippet om åpne digitale læringsressurser og åpen tilgang i høyere utdanning.

Kap 13. Samarbeid, spesialisering og konkurranse

I arbeidet med tildeling av prosjektmidler og oppfølging av prosjekter legger NUV vekt på betydningen av å bruke nye digitale læringsformer i samarbeid om utviklingen av utdanningstilbud mellom institusjonene i høyere utdanning. Digitale verktøy kan her være gode virkemiddel ikke bare i et samarbeid men også når en skal sørge for arbeidsdeling mellom enheter. NUV mener det fortsatt er viktig med prosjektmidler som insentiv for denne type utviklingsprosjekter og støtter utvalgets anbefalinger der de utfordrer norske institusjoner til å benytte de mulighetene som MOOC gir for SAK, SAS eller SAKS⁴. Utvalget legger også vekt på betydningen av internasjonalt samarbeid for utvikling av MOOC, Norgesuniversitetet deltar i et EU-finansiert prosjekt som skal fokusere på utvikling av kunnskap om utvikling og bruk av MOOC, og etableringen av sentre for formidling av kunnskap og veiledning til UH institusjoner i Europa. Portugal, Spania, Italia, Frankrike, Nederland, Slovakia og Norge er med i dette prosjektet. NUV vil spre kunnskap utviklet i dette prosjektet og i de ulike Europeiske landene til Norske UH-institusjoner (*Utvalgets anbefalinger pkt. 1 og 2*).

Kap 14 – Arbeidslivets kompetansebehov

I Stortingsmelding 44 (2009) "Utdanningslinja" påpekes det at *"regjeringen vil styrke Norgesuniversitetet som knutepunkt mellom utdanning og arbeidsliv på etter- og videreutdanningsområdet"*. NUV er klar til å ta på seg en større rolle i arbeide med å initiere økt utdanningsamarbeid mellom UH-institusjonene og arbeidslivet, med bruk av nye digitale læringsformer.

NUV har gjennom sin ekspertgruppe for samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv lenge arbeidet for en innføring av insentiver i finansieringssystemet. NUV støtter derfor utvalgets anbefalinger her, og vil understreke at innføringen av denne type insentiver er en forutsetning for at UH-institusjoner og arbeidsliv skal komme videre i dette viktige arbeidet (*Utvalgets anbefalinger*

³ www.delrett.no

⁴ Samarbeid, Arbeidsdeling og Spesialisering, eller Samarbeid, arbeidsdeling, Konsentrasjon og Sammenslåing
side 4

pkt.1). NUV vil videre fremheve nye digitale læringsformer og MOOCs betydning som en mulig katalysator for å få til økt samarbeid om etter- og videreutdanning (*Pkt. 2).*

NUV støtter utvalgets anbefaling om å bevilge betydelige offentlige midler til en større offensiv satsing på kompetanseutvikling med bruk av MOOC, der en slik satsing vil forutsette samarbeid mellom det offentlige og partene i arbeidslivet. En satsing forutsetter slik utvalget er inne på, en nærmere utredning der en klargjør roller, deltakelse og målgrupper. NUV har som kjent mangeårig erfaring med forvaltning av offentlige prosjektmidler, og oppfølging av gjennomføringen av prosjektene, også prosjekter som utvikler utdanningstilbud i et arbeidslivssamarbeid. Det vil være naturlig for NUV å ta på seg et økt oppdrag knyttet til forvaltningen av denne type utviklingsprosjektprosjekt knyttet til samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidslivet (*Pkt. 3).*

Til slutt

NUV har høy kompetanse knyttet til bruk av digitale læringsformer i høyere utdanning, og er klar til å ta en rolle i utrednings-, vurderings- og oppfølgingsarbeid knyttet til NOU 5:2014 "MOOC til Norge". Det bør slik utvalget også legger vekt på, bygges videre på allerede eksisterende kompetansemiljø i utviklingen av portal, støttefunksjoner og i utviklingen av ny kunnskap om feltet. NUV ser for seg et betydelig samarbeid med kompetansemiljø og aktører som ECampus, NOKUT, Sentre for fremragende utdanning, UHR, FuN, Bibsys og Senter for IKT i utdanningen.

Tromsø, 20.10.14

For Norgesuniversitetets styre

Jens Uwe Korten, Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur